

ELEVHÄLSA

STÖD FÖR SKOLAN ATT TA FRAM EN SKOLPOLICY OM SPEL OM PENGAR.

SKOLPOLICY INOM SPELFRÅGAN

I följande dokument ges en övergripande guide över hur skolan kan arbeta fram en policy i frågan kring spel om pengar. En policy måste först och främst svara mot elevernas behov. Den ska vara en del av övergripande information, förebyggande och genomförande strategier som ska ingå i skolans övergripande arbete med eleverna. Skolan bör dokumentera, följa upp och utvärdera sina insatser inom det spelförebyggande arbetet. Mätningen ska då ske på ett sätt som är relevant i förhållande till uppsatta mål och valda strategier. Utvärderingen utgör grund för en fortlöpande omprövning av arbetsplanen. Eventuella resultat kommuniceras förslagsvis ut till föräldrar och närsamhälle.

STEG 1, FÖRARBETE TILL SKOLPOLICY

1. Skapa förtroende och engagemang i skolan

- Samla ihop personer till en arbetsgrupp. Policyn kommer att påverka alla i skolmiljön; rektorer, lärare, elever, föräldrar, lokala butiker och arbetsgruppen bör innehålla representanter från varje grupp.
- Utse en gruppansvarig som kallar till möten och som ser till att policyn verkligen skrivs.
- Medlemmarna i arbetsgruppen bör informeras om hur lång tid det tar att utforma och genomföra policyn.

2. Gör en behovsanalys; Genomför enkät bland personal, elever och föräldrar för att identifiera erfarenheter och behov.

3. Förstå legala skyldigheter; Vad kan och skall skolan enligt lag göra?

4. Se till att handlingsprogram existerar; Vad gör vi med dem som uppvisar problem och vart vi vänder oss?

5. Besluta om innehållet i skolpolicyn; Vad förväntar vi oss? Viktigt att tänka på:

- Överträdelse måste tas på allvar från början.
- Konsekvenser måste omgående implementeras:

 - de ska vara rättvisa och konsekventa
 - de ska vara möjliga att implementera
 - de ska överensstämma med skolans ordningsregler

2

STEG 2, SAMLA IHOP UNDERLAG OCH SKRIV SKOLPOLICYN

Underliggande principer

Syftet med policyn

Definitioner

Vilka grupper berörs?

Vem har det övergripande ansvaret?

Detta gäller på vår skola!

FÖREBYGGANDE

Behovsanalys, vad är problemet? Vad vill vi uppnå?

Urskilj de viktigaste frågorna/problemen. Handlingsplan för skolans förebyggande arbete: Definiera de områden som policyn omfattar. Identifiera ansvarsfördelning mellan de olika områdena: Exempel: Rektor, ansvarig lärare, förebyggande grupp, elevhälsan, osv. Handlingsplan vid misstanke om missbruk/riskbeteende. Hur kan vi koppla samman policy med andra strategier?

IDENTIFIERING

Beskriv hur ni kan och ska identifiera spel och spel om pengar:

- Utbilda personal i hur problem kan identifieras.
- Utforma metod för att avslöja problem.
- Utforma metod för att arbeta med föräldrasamverkan i samband med identifiering.
- Utforma metod för att arbeta med eleverna i samband med identifiering.

ÅTGÄRDER

Beskriv när och hur skolan ska ingripa om regler inte följs:

- När kommer skolan att agera?
- Vilket stöd kommer att erbjudas till dem som ligger i riskzonen?
- Vilket stöd kommer att erbjudas till dem som har problem?
- Vilket ansvar har olika personer på skolan?
- Lagliga möjligheter?

KONSEKVENSER

- Uttryck tydligt vilka konsekvenser överträdelse får:
- Kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser för överträdelse av regler i policyn.
- Konsekvenser för varje specifik överträdelse eller för generella överträdelse.
- Konsekvenser för återkommande överträdelse.
- Metod för att kontakta föräldrar.

3

STEG 3, VAD KAN VI GÖRA?

Skolpersonal? Föräldrar? Elever? Närsamhälle? Hit kan du vända dig!

4

STEG 4, KOMMUNIKATIONSPLAN

Identifiera strategier för att informera skolan och närsamhället om policyn:

- För ut budskap i nyhetsbrev till föräldrar och närområde.
- Förse föräldrar med riktlinjer som går hand i hand med policyn.
- Dela ut informationsblad oh diskussionsunderlag för lärar- och föräldrakonferenser.
- Ta fram en gemensam informationskampanj på skolan där eleverna involveras.

5

STEG 5, SKAPA KONTINUITET

- Introducera policyn inför varje nytt skolår vid möten med elever och föräldrar.

- Lägg in policyn i lärarnas handböcker eller på hemsidan.
- Påminn om policyn under terminens gång.
- Låt all personal, elever och föräldrar få en kopia av policyn.

6

STEG_6, UTVÄRDERA SKOLPOLICYN

- Hur bra har policyn utvecklats och implementerats?
- Hur väl har målen och det verkliga resultatet uppfyllts?

7

INNEHÅLL

- Ta fram en utvärderingsplan i samband med framtagandet av policyn. Utvärderingsplanen måste tydligt beskriva vad som ska utvärderas och hur implementeringen kan övervakas.
- Bestäm ansvarig för att genomföra utvärderingar.
- Schemaläggning av regelbundna utvärderingar.
- Informationen måste komma från olika grupper (rektorer, lärare, elever och föräldrar).

FRÅGOR ATT TÄNKA PÅ VID UTVÄRDERINGEN

- **Känner alla till policyn och hur väl kan de innehållet?**
- **Har den nått önskad effekt?**
- **Hur många överträdelser skedde förra mätperioden och vilka var omständigheterna?**
- **Finns det möjligheter att utforma nya program/policys eller resurser för att stödja processen?**
- **Finns det problem/frågor som inte policyn täcker in?**
- **Är procedurerna i policyn realistiska? - Behöver policyn förnyas som en konsekvens av nya trender eller problem, till exempel förändrat elevbeteende eller ny skolkultur?**
- **Feedback från dem som använde skolpolicyn.**

FÖRÄLDRASAMVERKAN

Skolan kan göra en hel del, men inte allt! Många föräldrar är ovana att vara aktiva i skolan, men de är för det mesta nyfikna på hur skolan arbetar med de här frågorna och uppskattar vanligtvis att få reda på hur arbetet framskrider. Erfarenheter visar att en klass, där föräldrar har bra kontakt och är vana att diskutera öppet med varandra, relativt snabbt kan agera då problem uppstår i klassen.

Speciellt när det gäller områden som spel om pengar kan föräldrar bli skuldtyngda. Därför kan det vara bra att bjuda in till samtalskvällar eller studiecirklar, där föräldrarna kan diskutera med varandra utan att deras egna barn deltar. Det kan även vara intressant och givande att bjuda in andra ungdomar än egna till dessa möten. Det har ofta visat sig att det ger aha-upplevelser och kan kännas som en befrielse för föräldrar att höra hur andra ungdomar tänker och tycker. Att anordna vanliga föräldramöten har dock fördelen att de flesta föräldrar kommer dit, något som kan äventyras om ett särskilt spelmöte arrangeras. Föräldrasamverkansprogrammet i Prata om spel skall vara en viktig uppgift för klassföreståndare/mentor. Föräldrasamverkan i Prata om spel omfattar två enkla olika steg. Som lärare bestämmer ni självfallet själva vilka steg ni vill jobba med.

FÖLJANDE PUNKTER BÖR DOCK TAS UPP TILLSAMMANS MED FÖRÄLDRARNA:

- **Om spel tillåts hemma?**
- **Vilka gränser och regler vi ska ha?**
- **Vad kan vi gemensamt komma överens om? - Peppa föräldrarna.**

ENKÄTFÖRSLAG:

- **Nämn tre viktiga och grundläggande värderingar om spel om pengar som du som förälder tycker att skolan ska förmedla till ditt barn.**
- **Vad lärde du dig själv i skolan kring spel om pengar som du har haft nytta av i livet?**
- **Om du vore lärare/skolpersonal – hur skulle du då välja att arbeta spelförebyggande med eleverna?**
- **Vilka regler tycker du att skolan ska ha angående spel om pengar?**
- **Ge tre goda råd till läraren/skolpersonalen för att dina föreslagna regler om spel om pengar ska fungera.**
- **Vilka åtgärder anser du att vi ska vidta om någon inte håller sig inom skolans regler?**
- **Övriga åsikter**

STEG 1

Inledande enkätundersökning i syfte att få en bild över föräldrars syn på hur skolans utbildning och regler kring spelfrågor ska utformas och fungera. Ett tips är att använda enkäten som en grundpelare för skolans policyarbete inom spel. Enkäten kan riktas till en av föräldrarna eller till båda.

STEG 2

Föräldrapass 1, "Hur jobbar vi preventivt med spel i skolan/klassen?"

Syfte. Att informera och samverka med föräldrar när det gäller skolans preventiva arbete kring spel om pengar.

AKTIVITETER

- **Ge exempel på ledord ni har pratat om och dess betydelse. (Exempel på ledord: moral, respekt, attityd, inte spela hemma, inte låna ut kreditkort, nolltolerans, risker med spel, osv.)**
- **Berätta om de pass ni genomfört och ska genomföra tillsammans med eleverna och ge exempel på olika teman som behandlas.**
- **Berätta om de förslag som föräldrarna lämnat.**
- **Få föräldrarna att ställa sig bakom ett gemensamt upprop mot att unga under 18 år spelar om pengar.**

Uppropsförslag. Föräldrar måste ta sitt ansvar för att minska den positiva synen på spel bland ungdomar. Gemensamt ska vi se till att inte en enda ung människa börjar spela för mycket och känner till riskerna med ett överdrivet spelande.

För att lyckas krävs det föräldrasamverkan

- **Det är inte okej att spela innan man fyllt 18 år!**
- **Tillåt inte spel om pengar hemma.**
- **Anmäl till polisen och kontakta Lotteriinspektionen, när det kommer till er kännedom, när någon erbjuder illegala spel!**
- **Prata om spel om pengar och diskutera de reklambudskap som ungdomarna möts av!**

OM SPELBEROENDE

Spel om pengar kan ge negativa sociala, hälsomässiga och ekonomiska konsekvenser för den enskilde individen, familjen och samhället. Om en spelare under en längre tid har visat ett olämpligt spelbeteende kan det vara läge att bli misstänksam.

Om en spelare visar något eller några av följande tecken är han eller hon i riskzonen och spelandet kan ha blivit ett problem. Fem eller fler tecken betyder att personen troligen är spelberoende:

- **Spelaren tänker ständigt på spel. Han eller hon är upptagen av att tänka på tidigare spelupplevelser, av att planera nästa speltillfälle eller av att fundera över hur han eller hon kan skaffa pengar att spela med.**
- **Spelaren behöver spela med allt större summor för att han eller hon ska uppnå den önskade spänningseffekten.**
- **Spelaren har flera gånger misslyckats med att kontrollera, begränsa eller sluta upp med sitt spelande.**
- **Spelaren blir rastlös eller irriterad när han eller hon försöker begränsa sitt spelande eller sluta upp med att spela.**
- **Spelaren spelar för att slippa tänka på sina problem eller för att söka lättnad från nedstämdhet, som hjälplöshetskänslor, skuld, ångest och depression.**
- **Efter att ha spelat bort pengar återvänder spelaren ofta en annan dag för att revanschera sig.**

- Spelaren ljuger för anhöriga, terapeuter och andra personer för att dölja vidden av sitt spelande.
- Spelaren har begått brott som förfalskning, bedrägeri, stöld eller förskingring för att finansiera sitt spelande.
- Spelaren har äventyrat eller förlorat en viktig personlig relation, anställning, utbildnings- eller karriärmöjlighet på grund av spelandet.
- Spelaren litar på att andra kan ordna fram pengar för att lösa en finansiell kris som uppstått på grund av spelandet.

KÄLLA: LOTTERIINSPEKTIONEN

LÄNKAR:

Om spelberoende från Lotteriinspektionen: www.lotteriinspektionen.se

Spelberoendes riksförbund: www.spelberoende.se

Folkhälsomyndigheten om spel om pengar: www.folkhalsomyndigheten.se